

Nr 438

Av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., om visst statsanslag till byggnadsarbeten vid statens maskin- och redskapsprovningsanstalter.

(Lika lydande med motion nr 380 i Första kammaren)

Nyanskaffning av maskiner i jordbruk och skogsbruk kräver för att bli ekonomiskt riktig en på sakligt och tillräckligt omfattande underlag grundad bedömning av olika maskinfabrikat och typer. Det är statens maskinprovningars uppgift att genom objektiv, officiell provning medverka till att sådant underlag skapas. I den för provningsverksamheten gällande instruktionen, Svensk författningssamling 584/1957, fastställs klart att verksamheten skall omfatta såväl jordbrukets som skogsbrukets maskiner.

Maskinprovningarna löser sin uppgift genom en kombination av tekniska laboratorieprov och praktiska driftprov. Det torde numera vara allmänt erkänt att denna kombination och den starka ställning i provningsprogrammet som de praktiska proven fått i Sverige utgör en av huvudorsakerna till att provningarna här rönt intresse från yrkesutövarnas sida och kommit att utnyttjas i stor omfattning, långt större än i de flesta andra länder.

För att en allsidig och korrekt provning av jordbrukets och skogsbrukets maskiner skall bli möjlig i vårt land med dess skiftande odlingsförhållanden har maskinprovningarnas organisation blivit uppbyggd med tre avdelningar, en för södra, en för mellersta och en för norra delen av landet. Avdelningen för norra delen av landet tillkom genom beslut av 1954 års riksdag och började sin verksamhet den 1 juli 1954 och förlades till Röbbäcksdalen vid Umeå. Vid avdelningen är tre personer heltidsanställda, en föreståndare, en montör och ett skrivbiträde. Maskinprovningarna har tidigare anmält att en assistent med skoglig utbildning senare bör tillföras personalstyrkan. Någon framställning därom har dock ännu icke gjorts och är enligt uppgift ej omedelbart aktuell.

På förslag av maskinprovningarnas styrelse löstes lokalfrågan för norrlandsavdelningen 1954 tillfälligt genom att man utnyttjade en gammal ladugårds- och logbyggnad såsom verkstads- och provningslokal. Som provisorisk kontorslokal togs en liten barack i anspråk. Styrelsen framhöll uttryckligen i sina riksdagspetita då detta förslag till temporär lösning av lokalfrågan framlades, att ett sådant provisorium vore riktigt för att erfarenhet om lämpligaste arbetsformer och behov skulle vinnas före en definitiv byggnads-

planering, men att det med tanke på avdelningens uppgifter icke kunde accepteras mer än 2 å 3 år och att det icke ens under denna tid möjliggjorde ett fullgott arbete.

Avdelningen har nu kvalificerad personal och i huvudsak fullgod instrumentell utrustning. Provningsutrustningen i övrigt är partiellt god. Stora brister föreligger dock i fråga om sådan utrustning som för sin användning är beroende av lokalernas tekniska standard och storlek. Detta är en svår brist, och maskinprovningarnas avdelning i Röbbäcksdalen tillgodoser därigenom inte kraven på provningar av vissa för det norrländska näringslivet viktiga maskiner. Uppbyggnaden av de färdigprojekterade lokalerna skulle medföra en mycket stor kapacitetsökning. Med hänsyn till föreliggande omständigheter har avdelningens arbete främst måst inriktas på sådana maskiner som inte kräver nämnvärt utrymme vid laboratorieproven, t. ex. motorsågar. En del laboratorieprov har trots alla därmed förknippade svårigheter beträffande såväl arbetshygien som mätteknik måst utföras utomhus under vintern. Till dato har avdelningen provat omkring 110 olika maskiner och redskap m. m. Ett 30-tal är under arbete. Antalet prenumeranter i norrlandsläna på provningsredogörelser har liksom antalet förfrågningar om framtida provningsresultat ökat starkt sedan avdelningen började arbeta.

Genom att 1954 års riksdagsbeslut om inrättandet av den här nämnda avdelningen icke konsekvent har fullföljts har emellertid avdelningen nu kommit i ett allt allvarigare läge, där de bristfälliga lokalerna hindrar ett effektivt utnyttjande av övriga resurser och därigenom påtagligt reducerar den nytta som landets näringsliv eljest skulle få genom de gjorda insatserna. Vi anser det angeläget att norrländskt och därmed svenskt jordbruk får det i vår tid så nödvändiga stöd som en effektivt arbetande, på geografiska förutsättningar korrekt inriktad maskinprovning kan ge. Det är också angeläget att personal i statens tjänst bjuds sådana arbetslokaler att kontinuiteten i kompetens och effektivitet i verksamheten inte riskeras genom personalavgång på grund av otrivsel och hälsorisker.

Verkstads- och provningsbyggnaden, som i sig själv ej tillnärmelsevis ger erforderliga utrymmen, är i sin huvuddel icke uppvärmbar. I väsentliga delar är träkonstruktionerna genomruttna. Yttertaket är i det närmaste totalförstört och provisoriskt tätat med träfiberplattor. Vägg- och takkonstruktionerna tillåter icke montering av i denna verksamhet så viktiga detaljer som lyfthjälpmiddel och ett flertal specialanordningar för provning. Golvet är i huvuddelen jordgolv. Varken kontor eller provningslokaler har eller kan utrustas med de enklaste anordningar för personalens hygien och trivsel. På grund av att lokalerna är så trånga och även i övrigt bristfälliga kan erforderliga åtgärder för personalens skydd och säkerhet i arbetet icke vidtas.

Styrelsen för statens maskinprovningar har i samverkan med byggnadsstyrelsen i sina riksdagspetita lagt fram förslag till nybyggnad för avdel-

ningen. Tomtområde för byggnaden är avsatt vid Röbbäcksdalen, där även de nu använda provisoriska lokalerna är belägna. Vid försöksgården redan utförda centralvärmeanläggning och avloppssystem är dimensionerade även för maskinprovningarnas planerade nybyggnad.

Byggnadsförslaget har med stöd av särskilt anslag om 120 000 kronor från Kungl. Maj:t färdigprojekterats i detalj. Byggnadsstyrelsen beräknade 1958 kostnaden för byggnaden med tillhörande väg, gårdsplan och ledningar m. m. till 1 350 000 kronor. Den sedan dess inträffade kostnadsstegringen kompenseras av att projekteringsarbetet redan har utförts, varför nu erforderligt belopp alltså utgör 1 350 000 kronor. Då det är angeläget att ifrågavarande byggnadsarbeten snarast kommer i gång, föreslår vi att riksdagen beviljar medel så att arbetet kan påbörjas utan dröjsmål. Det erforderliga investeringsanslaget bör lämpligen fördelas på två budgetår, 750 000 kronor budgetåret 1961/62 och 600 000 kronor budgetåret 1962/63.

Med hänvisning till ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av kapitalbudgeten, nionde huvudtiteln, måtte till *Byggnadsarbeten vid statens maskin- och redskapsprovninganstalter*, avdelningen i Röbbäcksdalen, för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1961

Jan-Ivan Nilsson
i Tvärålund

Thorbjörn Fälldin

Carl Östlund

Gunnar Lundmark

Sigvard Larsson

Erik Larsson
i Norderön

Elias Jönsson
i Ingemarsgården

Astrid Lindekvist

Harry Wahrendorff

Henning Gustafsson
i Skellefteå

Harald Larsson
i Hedenäset

Karl Gust. H. Boo

Ragnar Lassinantti

Ingvar Svanberg
